

HỒ SƠ TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

1. Tác phẩm:

- Tên tác phẩm: **Xin chào! Tôi là AI**
- Thể loại: Chương trình chuyên đề
- Thời lượng: 29 phút 59 giây
- Thời gian phát sóng: 10h, ngày 25/02/2024; phát lại 14h05, ngày 02/3/2024

2. Tác giả:

- Tên tác giả, nhóm tác giả: **Nguyễn Vũ Duy, Bùi Thị Thu Trang, Ngô Thị Bích Thuận, Nguyễn Phạm Huân, Vũ Hải Đăng**
- Đơn vị: Ban Thời sự (VOV1)
- Địa chỉ đơn vị: 41 – 43 Bà Triệu, Hoàn Kiếm, Hà Nội
- Điện thoại liên hệ: 0989.855.288
- Email: thutrang05vov@gmail.com

3. Nhóm cùng thực hiện tác phẩm:

- Người thể hiện: Nguyễn Vũ Duy
- Biên tập: Bùi Thị Thu Trang
- Kỹ thuật viên dàn dựng: Bùi Thị Thu Trang
- Đạo diễn: Bùi Thị Thu Trang

4. Thông tin trên bằng khen:

Ban Tổ chức đề nghị các đơn vị cung cấp chính xác, đầy đủ các nội dung sau để in bằng khen và các xác nhận khác:

- Tên tác phẩm: **Xin chào! Tôi là AI**
- Tên tác giả, nhóm thực hiện (số lượng không quá 7 tác giả, người thực hiện/ tác phẩm): **Nguyễn Vũ Duy, Bùi Thị Thu Trang, Ngô Thị Bích Thuận, Nguyễn Phạm Huân, Vũ Hải Đăng**

* Trong trường hợp các đơn vị cung cấp thông tin không chính xác, đầy đủ, Ban Tổ chức sẽ không xác nhận lại bằng khen.

XÁC NHẬN THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
(ký tên, đóng dấu)

GIỚI THIỆU TÁC PHẨM

Xin chào! Tôi là AI

“Xin chào! Tôi là AI” là tác phẩm phát thanh tổng hợp với nội dung xuyên suốt về sự hiện diện, ẩn ảo song song lợi ích, rủi ro của Trí tuệ nhân tạo - thường được gọi là AI, theo viết tắt của cụm từ tiếng Anh Artificial Intelligence.

Với khả năng tự học, tự điều chỉnh từ dữ liệu, nhận biết mẫu, giải quyết vấn đề, giao tiếp với con người... AI xuất hiện không đột ngột, đang là tâm điểm của giới công nghệ toàn cầu, được nhiều quốc gia đầu tư phát triển. AI mang lại những lợi ích to lớn đối với sự phát triển chung, nhưng “trí tuệ ảo” cũng dấy lên nhiều lo ngại về những rủi ro liên quan đến an toàn, an ninh quốc gia, các vấn đề đạo đức xã hội và cả sự sinh tồn nhân loại.

Lo lắng không phải là không có cơ sở!

“Sức sống ảo” lan nhanh - tác động ngày càng mạnh mẽ, khôn lường !

AI là phần thưởng xứng đáng cho những nỗ lực sáng tạo không ngừng nghỉ của con người, dành tặng loài người; hay AI là bom hạt nhân không có chốt cài vững chắc...trở thành câu hỏi đầu đầu đội ngũ chính trị gia toàn cầu, chiếm lĩnh tâm trí giới học thuật, cộng đồng doanh nhân, trí thức, cùng hàng tỷ người dân khắp năm châu.

Lưỡng lự, bất an về chính thành tựu do con người tạo ra là thực tế hiện hữu các xã hội đương đại!

Vấn đề thời sự này được nhóm tác giả lên kế hoạch chi tiết, triển khai thực hiện với cách thức, bố cục rõ ràng, nội dung phong phú, tin cậy, ngôn ngữ phát thanh gần gũi, hấp dẫn – vừa có tính toàn quốc, vừa bao quát bình diện toàn cầu - gói gọn trong gần 30 phút của Chương trình Thanh âm ký sự, chủ đề **“Xin chào! Tôi là AI”**. Chương trình phát sóng từ 10 giờ đến 10 giờ 30 phút, ngày 25/02/2024; phát lại từ 14 giờ 05 đến 14 giờ 35, ngày 02/3/2024, trên Kênh Thời sự (VOV1), Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV), được nhiều người nghe, được giới chuyên gia đánh giá cao.

Nhóm tác giả trân trọng gửi tác phẩm tham dự **Liên hoan Phát thanh toàn quốc lần thứ XVI, năm 2024.**

Trân trọng cảm ơn!

LÃNH ĐẠO BAN THỜI SỰ (VOV1)

GIỚI THIỆU NHÓM TÁC GIẢ

1/Họ và tên: Nguyễn Vũ Duy

Năm sinh: 1973

Quê quán: Hà Nam

Số thẻ nhà báo: 0006548

Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam

2/ Họ và tên: Bùi Thị Thu Trang

Năm sinh: 1983

Quê quán: Thanh Hóa

Số thẻ nhà báo: 02688

Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam

3/ Họ và tên: Ngô Thị Bích Thuận

Năm sinh: 1975

Quê quán: Hà Nội

Số thẻ nhà báo: 006688

Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam

4/ Họ và tên: Vũ Hải Đăng

Năm sinh: 1986

Quê quán: Hải Dương.

Số thẻ nhà báo: 006686

Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam

5/ Họ và tên: Nguyễn Phạm Huân

Năm sinh: 1981

Quê quán: Bắc Ninh

Số thẻ nhà báo: 006682

Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam

KỊCH BẢN CHI TIẾT:

NHẠC HIỆU CHƯƠNG TRÌNH

BTV nữ dẫn giới thiệu chương trình trên nền nhạc:

Trí tuệ nhân tạo đang là tâm điểm của giới công nghệ toàn cầu và đang được nhiều quốc gia trên thế giới đầu tư phát triển. Trí tuệ nhân tạo ngày càng chứng minh là một xu hướng không thể đảo ngược, với nhiều lợi ích to lớn, không thể phủ nhận với sự phát triển của xã hội loài người trong những thập kỷ đầu của thế kỷ XXI.

Trí tuệ nhân tạo xuất hiện không đột ngột nhưng đã tạo ra một “con bão” thay đổi đời sống con người, là công nghệ cốt lõi thúc đẩy tăng tốc kinh tế. Nhưng... Trí tuệ nhân tạo cũng làm dấy lên nhiều lo ngại về những rủi ro có thể tạo ra liên quan đến an toàn, an ninh quốc gia, sự ổn định của các xã hội, vấn đề đạo đức và cả sự an toàn của nhân loại.

Lo lắng không phải là không có cơ sở.

Lưỡng lự và bất an về chính thành tựu do con người tạo ra.

“Xin chào! Tôi là AI” là chủ đề của chương trình Thanh âm ký sự, số tháng 2/2024 đề cập một vấn đề thời sự của xã hội đương đại: sử dụng trí tuệ nhân tạo để phục vụ con người, phục vụ sự phát triển của từng quốc gia, trong đó có Việt Nam.

BTV nam thể hiện tác phẩm:

(Nhạc nền kịch tính)

Trí tuệ nhân tạo thường được gọi là AI, theo viết tắt của cụm từ tiếng Anh Artificial Intelligence. Thuật ngữ này xuất hiện vào năm 1956 trong “Dự án nghiên cứu mùa hè về trí tuệ nhân tạo”.

Chúng tôi đặt một câu hỏi với ứng dụng Chat GPT - ra mắt hồi cuối năm 2022, từng được gọi là trí tuệ nhân tạo thông minh nhất thế giới: **AI là gì?** và nhận được câu trả lời “AI đề cập đến khả năng của máy tính hoặc hệ thống máy tính để thực hiện các nhiệm vụ mà trước đây chỉ có con người có khả năng thực hiện. AI có khả năng học và tự điều chỉnh từ dữ liệu, nhận biết mẫu, giải quyết vấn đề, thậm chí là giao tiếp với con người”.

Vậy có thể hiểu đơn giản hơn: AI là thành quả mô phỏng các quá trình trí tuệ của con người bằng máy móc, đặc biệt là các hệ thống máy tính.

AI có thể làm được những gì?

(Hết nền nhạc)

(Hết nhạc nền kịch tính)

Hãy bắt đầu với Trung Quốc - Nhiều ‘công dân thế hệ mới’ đã và đang hiện diện ở đất nước tỷ dân này:

(Tiếng động nền)

Băng: Xin hỏi chị đã đặt phòng trước chưa?...

Phiên chị xuất trình chứng minh thư....

Vì hôm nay phòng đặt khá kín, chúng tôi chỉ có thể xếp chị ở tầng 6, phòng 619, chị thấy có được không – đó là phòng một giường lớn.

Chỗ này cần chị nhập số điện thoại...

Chị xác nhận giúp số chứng minh...

Mời chị nhận diện khuôn mặt tại đây...

Được rồi, đây là thẻ phòng và biên lai của chị. Trên biên lai là số phòng. Thang máy và thang máy và phòng của chúng tôi có thể quét nhận diện khuôn mặt để sử dụng.

Không cần sảnh lớn, không cần nhiều người túc trực, một nhân viên đã đón và hướng dẫn chị Thiên Thư - người Bắc Kinh sử dụng thiết bị thông minh để đặt phòng tại khách sạn Kingdom Shuyue ở thành phố Vũ Hán, Hồ Bắc, Trung Quốc. Sau đó sẽ là nhiệm vụ của các thiết bị thông minh khác – nhiệm vụ của các chú robot, các sản phẩm AI.

Một chú robot sẽ đón và dẫn chị Thư lên nhận phòng. Ngay trước cửa, chị Thư sẽ được nhận diện khuôn mặt. Dữ liệu cá nhân của khách hàng Thiên Thư được bổ sung, gửi trực tuyến tới công an địa phương - tiện lợi cho công tác quản lý của chính quyền. Nếu có nhu cầu thực phẩm, chị Thư có thể dùng app tại chỗ và chờ đợi:

Băng: (Chuông) Tôi là người máy phục vụ phòng. Tôi đã đến cửa, mời quý khách ra lấy đồ. Xin cảm ơn!

Người máy sẽ nhắc chị Thư bấm nút ‘đã nhận thực phẩm’ và đánh giá mức độ hài lòng cấp bậc 5 sao đối với thái độ phục vụ.

“Một số phòng ở Kingdom Shuyue tự động bật đèn và mở rèm khi đón khách. Nội thất ở đây không sử dụng quá nhiều thiết bị điều khiển hay công tắc, chủ yếu nhận diện giọng nói người thuê phòng. Việc gửi hành lý và đồ dùng cá nhân cũng có khu vực riêng, khách chỉ cần nhập số điện thoại là xong” - Chị Thiên Thư thoải mái trải nghiệm:

Băng: Rất thú vị, đúng kiểu công nghệ cao. Trước đây tôi chưa từng ở khách sạn kiểu này. Trước tiên, ở đây khá tiện, không cần nhân viên phục vụ tôi đã có thể làm mọi thủ tục cần thiết. Ngoài ra, tôi có cảm giác được bảo vệ quyền riêng tư vì không có nhân viên xem giấy tờ tùy thân. Tôi chỉ cần nhập số giấy tờ là có thể vào ở.

Quản lý khách sạn cho biết, “Kingdom Shuyue đã cắt giảm 2/3 số lượng nhân viên truyền thống, chủ yếu giữ lại người dọn phòng, nấu ăn. Công việc ở đây đảm bảo thông suốt, thuận lợi khi họ mua hai người máy thay thế. Giá mỗi người máy trước kia khoảng 100.000 nhân dân tệ, tương đương 330 triệu đồng, nay chỉ còn vài chục ngàn tệ. Chi phí thuê nhân công thường niên giảm mạnh, quyền riêng tư của khách hàng được đảm bảo, tâm lý tiêu dùng thoải mái hơn, khách sạn hút khách trở lại. Kingdom Shuyue đã tiếp tục cho ra đời khách sạn thứ 4 với cách thức vận hành tương tự !”

Ở đất nước tỷ dân này, không chỉ có “lễ tân ảo”. Chính phủ, nhân dân Trung Quốc đang dần chấp nhận thực tế người máy hoặc là thay thế hợp lý, hỗ trợ giải quyết tình trạng thiếu hụt lao động, hoặc nhìn nhận chúng đang “tranh việc” – nguy cơ đẩy nhiều người vào cảnh thất nghiệp:

Voxpop:- Robot của chúng tôi có thể chuyển động, hiển thị vì mô tự nhiên, thể hiện niềm vui, sự tức giận, nỗi buồn, hạnh phúc và các loại biểu cảm.

-Tôi tin robot sẽ dần thay thế một số công việc lặp đi lặp lại và nếu tận dụng tốt sẽ giúp chúng ta nâng cao năng suất.

(Nhạc nền)

Trung Quốc hiện chiếm gần 20% vốn đầu tư tư nhân toàn cầu, thu hút hàng chục tỉ đô la Mỹ vào các công ty khởi nghiệp AI – xếp thứ hai thế giới, sau Mỹ.

Trong Top 10 Tập đoàn khổng lồ công nghệ toàn cầu, Trung Quốc sở hữu 4 doanh nghiệp - cũng sau xứ sở cờ hoa.

Xét về số lượng, chất lượng các công trình nghiên cứu về AI được công bố trên các tạp chí uy tín quốc tế thì ngược lại – Tổ chức Hợp tác và phát triển kinh tế (OECD) khẳng định, Trung Quốc đã có khoảng 63.500 sản phẩm - gần gấp đôi Mỹ. “Trong tương lai, vị thế bá chủ về AI khó đoán định”, như quan điểm của ông Tôn Mậu Tùng - Phó Viện trưởng thường trực Viện Trí tuệ nhân tạo, Đại học Thanh Hoa và ông Trương Duy Vi, Viện trưởng Viện nghiên cứu Trung Quốc, Đại học Phúc Đán:

***Bằng ông Tôn Mậu Tùng** - So sánh trình độ phát triển AI thế giới, trước khi có ChatGPT có thể nói trình độ người Trung Quốc tương đương. Thực trạng chung thì Mỹ dẫn đầu, Trung Quốc theo sau và theo khá nhanh - chỉ sau Mỹ nửa vai thôi. Nhưng ChatGPT xuất hiện, Trung Quốc đã bị bỏ lại phía sau cả trăm mét. Nhìn từ góc độ AI thông dụng hiện có khoảng cách lớn nhưng đánh giá tiềm năng, khả năng sáng tạo AI chuyên dụng Trung Quốc và Mỹ tương đương.*

***Bằng ông Trương Duy Vi:** Trung Quốc thấy rõ khoảng cách người Trung Quốc đang ở đâu - có điểm mạnh, điểm yếu gì và sẽ tìm cách bù đắp.*

Trung Quốc đã coi AI là “mặt trận chính thức mới” trong cuộc đua công nghệ với các cường quốc, đặc biệt từ tháng 9/2022 – thời điểm Mỹ công bố các giải pháp kiểm soát chặt - ngăn Tập đoàn Nvidia và nhà sản xuất linh kiện Advanced Micro Devices xuất khẩu dòng chip cao cấp tới nước này.

Bên cạnh những bước tiến dài trong nghiên cứu, phát triển trí thông minh nhân tạo, Bộ Khoa học và Công nghệ Trung Quốc đã phải ban hành “Thông số đạo đức trí tuệ nhân tạo thế hệ mới” với nội dung cụ thể về quyền, nghĩa vụ của người dùng và nhằm kiểm chế, kiểm soát các doanh nghiệp phát triển “trí tuệ ảo” - tác động thật.

(Đổi nhạc nền)

Tại nước Mỹ - Nơi hầu hết các doanh nghiệp công nghệ toàn cầu đều muốn đặt nền móng, phát triển; Nơi hầu hết những phát kiến AI tạo ra các cú sốc thị trường công nghệ và ít-nhiều tác động thay đổi đời sống công dân

toàn cầu... Mọi vấn đề liên quan trí thông minh nhân tạo đang được đặt lên bàn cân - tính toán lợi ích, thiệt hại - cả hiện hữu, lẫn tiềm ẩn, khôn lường !

Cuối tháng 11/2022, không tổ chức họp báo, không quảng bá rầm rộ, Công ty công nghệ OpenAI phát hành sản phẩm trí tuệ nhân tạo ChatGPT. Hai tháng sau, công ty ghi nhận 100 triệu người dùng - tương đương 100 triệu câu hỏi bằng nhiều ngôn ngữ, từ đa quốc gia. Trước đó, để có 100 triệu người dùng, ứng dụng dịch thuật Google Translate cần tới 6 năm rưỡi, Instagram 5 năm, Tiktok đạt kỷ lục cũng phải nỗ lực trong vòng 6 tháng. Theo đánh giá của tỷ phú Bill Gates, “ChatGPT có ý nghĩa tương tự sự ra đời của Internet và máy tính xách tay”.

Cũng từ đây, quỹ đạo phát triển ngành AI toàn cầu ghi nhận nhiều thay đổi. Cuộc chiến giành quyền tối cao về AI vốn chỉ diễn ra giữa các hãng công nghệ lớn nay tác động, thúc đẩy Alphabet, Meta Platforms, Amazon trỗi dậy, với những sản phẩm mới, chiến lược phát triển mới:

Voxpop: -Tôi từng làm nhiều công việc sử dụng công nghệ như thương mại điện tử, sử dụng AI để xây dựng các công ty và các sản phẩm có thương hiệu và tôi khá hiểu về AI. Tôi cho rằng AI có thể là điều tốt nếu được sử dụng một cách đúng đắn.

-Tôi không nghĩ rằng AI sẽ là một vấn đề trong tương lai, tôi không nghĩ AI sẽ thay thế tất cả chúng ta. Ngay cả khi AI bắt chước bộ não con người, tôi không tin rằng AI sẽ đủ khả năng thao túng để lật đổ chúng ta.

Tuy nhiên, sức nóng của chính sản phẩm AI này đã đẩy lên lo ngại nhiều hơn lợi ích, trong lòng người dân, các nhà khoa học Mỹ và cả Sam Altman - nhà sáng lập Chatbot Chat GPT. Sam Altman đã không dám khẳng định sản phẩm của mình hay các dòng sản phẩm AI tương tự có thể đảm bảo tuyệt đối hữu ích, với sự phát triển chung:

Băng: Tôi cũng nghi ngờ liệu ChatGPT có cần nâng cấp hay không? Trí tuệ nhân tạo có thể tự học, để sau đó nó trở nên tốt hơn, rất cần người sử dụng thận trọng với các cỗ máy. Tôi nghĩ, lúc đầu sử dụng bạn thấy nó rất tuyệt vời, nhưng sau 10 lần, rồi 100 lần, bạn thấy có lúc nó sẽ đưa ra kết quả sai - y như những thông tin giả mạo vẫn xuất hiện trên không gian mạng.

Trước sự bùng nổ mạnh mẽ của AI, Bộ Quốc phòng Mỹ đã thành lập *Lực lượng đặc nhiệm về trí tuệ nhân tạo*; Tổng thống Mỹ Joe Biden đã ban hành *Sắc lệnh nhằm giảm thiểu rủi ro*:

Băng: AI đang ở quanh chúng ta - khiến cuộc sống tốt hơn nhưng cũng có lúc tồi tệ hơn. Ví dụ, AI có thể sử dụng dữ liệu cá nhân của trẻ vị thành niên để khiến trẻ em không rời khỏi các thiết bị điện tử; khiến nghiện mạng xã hội trầm trọng hơn, gây hại sức khỏe tâm thần... *Sắc lệnh là hành động mạnh mẽ nhất mà chưa chính phủ nào thực hiện nhằm đảm bảo sự an toàn an ninh và sự tin cậy từ AI.*

Và vào cuối năm 2023, trong cuộc gặp trực tiếp đầu tiên với Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình sau hơn một năm quan hệ Mỹ-Trung diễn ra căng thẳng, trước đối thủ nặng ký nhất về nghiên cứu phát triển AI, ông

Biden khẳng định, “Mỹ quyết tâm dẫn đầu về công nghệ thông minh nhân tạo”, đồng thời bày tỏ “nỗ lực sát cánh cùng Trung Quốc đặt AI trong tầm kiểm soát nhân văn nhất”.

(Đổi nhạc nền)

Khi ‘sức sống ảo’ lan nhanh, tác động mạnh mẽ, thì AI - phần thưởng xứng đáng cho những nỗ lực sáng tạo không ngừng nghỉ của con người, dành tặng loài người; hay AI là bom hạt nhân không có chốt cài vững chắc...trở thành câu hỏi lớn, đầu đầu từ giới học thuật cho đến các doanh nhân ngành công nghệ, cùng hàng tỷ người dân toàn cầu. Tổng thư ký Liên hợp quốc Antonio Guterres thể hiện sự bất an:

Băng: *Sự tiến bộ vượt bậc về khả năng và việc sử dụng trí tuệ nhân tạo thông qua chatbot, nhân bản giọng nói, tạo hình ảnh, ứng dụng video là ví dụ về những khả năng đáng kinh ngạc cũng như những mối nguy cơ tiềm ẩn của AI. Ngay lập tức cần bắt tay vào tìm giải pháp - chạy đua với thời gian*

Tỷ phú Elon Musk từng là đồng sáng lập, Chủ tịch OpenAI, hiện là chủ nhân Công ty Neuralink vừa cấy chip thành công vào não người cũng phải đặt trí tuệ nhân tạo lên bàn cân với... đầu đạn hạt nhân:

Băng: *Sự xuất hiện của trí tuệ nhân tạo là một điều phi thường. Rất khó dự báo điều gì sẽ diễn ra sau đó. Tôi nghĩ đây là con dao hai lưỡi. Có khả năng AI sẽ giúp cuộc sống tốt đẹp hơn nhiều nhưng cũng có thể đi chệch hướng hoặc thậm chí hủy diệt con người. Tôi hy vọng điều đó không xảy ra nhưng không phải là không thể.*

Hai cường quốc Mỹ - Trung đều thể hiện quyết tâm tìm giải pháp cho vấn đề. Nhưng...hành động mạnh mẽ đã đến sớm hơn ở một Châu lục khác...

(Đổi nhạc nền)

‘Lục địa già’ - Châu Âu!

Nhiều năm qua, người dân nơi đây ghi nhận sự đóng góp tích cực của trí thông minh nhân tạo trong việc nâng cao chất lượng cuộc sống.

Rất nhiều công dân tại các viện dưỡng lão gặp các vấn đề về sức khỏe tâm thần đã và đang có những phản ứng tích cực với robot phục vụ, dù trước đó họ không mong muốn tiếp nhận các sản phẩm liên quan đến công nghệ nói chung, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo. Đội ngũ nhân viên y tế, điều dưỡng, hộ lý tại đây cũng đã và đang hưởng lợi từ những chú robot vì chúng hỗ trợ họ chăm sóc khách hàng tốt, bất cứ lúc nào:

Voxpop: *Ở các viện dưỡng lão, người già và những người mắc bệnh chứng mất trí nhớ rất chào đón robot. Họ đếm ngược thời gian cho đến khi robot xuất hiện - họ háo hức chờ tương tác với robot. Tỷ lệ trầm cảm, căng thẳng thần kinh của họ đã giảm bớt. Họ hạnh phúc hơn.*

-Quan niệm truyền thống mọi người có xu hướng lo lắng AI sẽ chiếm công việc, nhưng bạn có thể nghĩ như những gì xảy ra trong cuộc cách mạng công nghiệp: việc làm thực sự thay đổi và ngày càng có nhiều việc thú vị hơn; mọi người chỉ việc tập trung vào những thứ mình thực sự giỏi. Còn con người không giỏi nâng vật nặng hãy để robot, nó có thể làm tốt hơn khoản đó. AI hoạt động theo cách đó.

(Đổi nhạc nền)

Ở lục địa già, công nghệ học máy (Machine learning) còn được phát triển để có thể chẩn đoán và kê đơn, phát thuốc cho từng người bệnh hay điều khiển xe tự lái, giảm tỉ lệ tử vong do tai nạn giao thông. Trong giáo dục, trí thông minh nhân tạo giúp giáo viên hiểu hơn về khả năng của mỗi học sinh để đưa ra phương pháp giảng dạy hiệu quả. Cộng đồng doanh nghiệp tăng cường ứng dụng AI đã tiết kiệm điện năng, hạn chế phát thải... kinh tế Châu Âu tăng trưởng, phát triển hơn.

Nhưng AI đã không chỉ mang đến lợi ích, hiệu quả. Ở Châu Âu, tội phạm công nghệ cao cho thấy chúng có thể lạm dụng trí tuệ nhân tạo, đe dọa an ninh chính trị, kích động bạo lực, tạo chất xúc tác gây chiến tranh xâm lược. Nhiều vũ khí đã bị cải tiến thành súng bắn tỉa tầm xa tự động với độ chính xác cao và lực lượng chức năng ghi nhận sự ra đời của nhiều máy bay không người lái với dụng ý xấu. Trí tuệ nhân tạo kết hợp dữ liệu lớn, công nghệ điện toán đám mây cho thấy nguy cơ đe dọa trực tiếp quyền riêng tư của công dân toàn châu lục.

AI hiện được người dân nơi đây coi là công cụ hoàn hảo để loại bỏ sự thiên vị giữa con người với con người. Nhưng cũng không ai ở lục địa này dám khẳng định sau khi có đủ dữ liệu, bộ não nhân tạo không tự hành, hoặc không được điều khiển để tạo ra những sản phẩm AI thế hệ mới – biến con người thành thứ yếu của mọi mối quan tâm, thậm chí là chống lại con người.

Trong thế giới thực đầy biến động, bất an vì những tác hại khó lường của ‘trí tuệ ảo’, Chủ tịch Ủy ban Châu Âu Ursula Von der Leyen khẳng định:

Băng: AI là công nghệ chúng có thể tiếp cận mạnh mẽ và thích ứng với nhiều mục đích sử dụng cả dân sự và quân sự. Nó đang phát triển nhanh hơn so những gì các nhà phá triển dự đoán nên chúng tôi có rất ít cơ hội để hướng dẫn công nghệ này một cách có trách nhiệm. Tôi tin rằng châu Âu cùng với các đối tác nên dẫn đầu trong khuôn khổ toàn cầu mới về AI. Khuôn khổ xây dựng trên ba trụ cột chính là bảo vệ cách thức, quản trị và hướng dẫn. Ưu tiên số một là đảm bảo AI phát triển minh bạch, có trách nhiệm - lấy con người làm trung tâm.

Nội bằng Chủ tịch Nghị viện châu Âu: Và Nó đã được thông qua!...

(Tiếng vỗ tay)

Ngày 08/12/23 toàn EU đã đạt được thỏa thuận chính trị nhằm đưa ra những quy tắc toàn diện về AI, với mục tiêu chính: kiến tạo cộng đồng EU thành địa điểm lý tưởng cho các hoạt động nghiên cứu phát triển AI và đảm bảo công nghệ này hoạt động vì con người, hay nói như Chủ tịch Nghị viện châu Âu Roberta Metsola, “đặt AI trong tầm kiểm soát nhân văn nhất”:

Băng: Chúng ta sẽ vẫn cần phải làm việc chăm chỉ để tìm cách tiếp cận cân bằng và lấy con người làm trung tâm trong Luật hành động về AI đầu tiên trên thế giới, và chắc chắn sẽ cần thiết lập tiêu chuẩn toàn cầu trong nhiều năm tới

Đạo luật đầu tiên về AI của Thế giới – Đạo luật AI của EU dự kiến hoàn thiện và chính thức ban hành vào năm sau với những tiêu chuẩn khắt khe ‘vì sự tiến bộ của không chỉ người dân EU mà với công dân toàn cầu’.

(Nổi nhạc nền)

Sau công bố của EU, Diễn đàn Kinh tế thế giới tại Davos, Thụy Sĩ thêm một lần nữa khẳng định thực tế và mục đích “đưa AI vào khuôn khổ”, khi gần 3000 chuyên gia, học giả, nhà chính trị tới từ 5 châu lục đồng thuận coi ‘những tiến bộ của công nghệ AI là thách thức toàn cầu, cần hợp tác – điều hướng phát triển’. Bộ trưởng Tài chính Anh Jeremy Hunt nhấn mạnh:

Băng: Chúng ta phải cho phép công nghệ phát triển. Chúng ta phải để mắt tới các lan can bảo vệ, phải chắc chắn không một kẻ lừa đảo nào có thể dùng AI để chế tạo vũ khí hạt nhân. Có quá nhiều điều chúng ta chưa biết và chúng ta cần hiểu khả năng điều này sẽ dẫn chúng ta đến đâu.

Ngày 17/02/2024, tại Hội nghị an ninh Mu-ních, Đức, 20 “Gã khổng lồ” công nghệ như Meta, Microsoft, Google, Open AI... cũng không thể chậm trễ hơn, đã cùng nhau ký hiệp định nhằm hạn chế rủi ro, tiêu cực từ chính những sản phẩm họ tạo ra. Giám đốc điều hành OpenAI Xa-mu-en Át-man thẳng thắn:

Băng: Nỗi sợ hãi nhất của tôi là ngành công nghiệp công nghệ sẽ gây tổn hại cho thế giới. Tôi nghĩ điều đó có thể xảy ra theo nhiều cách khác nhau và đó cũng là lý do chúng tôi muốn cố gắng đánh giá và giảm thiểu rủi ro.

(Nổi nhạc nền)

Trí thông minh nhân loại, rõ ràng, chưa bao giờ đạt thành tựu đỉnh cao như bây giờ khi phát kiến thành công hàng loạt công cụ, cách thức phục vụ đời sống. Con người cũng chưa bao giờ rơi vào trạng thái lưỡng lự, bất an như bây giờ, vì chính những “thành tựu” loài người tạo ra.

(Dừng nhạc nền)

Trở về Việt Nam - đất nước của 100 triệu dân, “hoạt động ứng dụng và nghiên cứu phát triển trí thông minh nhân tạo cũng đang được quan tâm thích đáng”, như khẳng định của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính khi chủ trì Toạ đàm hợp tác với các doanh nghiệp về Trí tuệ nhân tạo, công nghiệp ô tô, chip bán dẫn và hệ sinh thái tại Davos, Thụy Sĩ tháng 01/2024:

Băng Thủ tướng: AI là xu thế chúng ta không thể không phát triển và cũng không thể phát triển tự phát vì nó có hai mặt. Những mặt tích cực chúng ta phải khai thác tối đa, nhưng ngược lại, hạn chế đến mức thấp nhất tác động tiêu cực của nó. Vì vậy, phải xây dựng cơ sở dữ liệu quốc gia, phải có hạ tầng, phải đào tạo nguồn nhân lực. Trên thực tế đang làm và đang diễn ra suôn sẻ.

Năm 2023 là một năm trí thông minh nhân tạo thu hút sự quan tâm đặc biệt của người dân, của các cơ quan, Chính phủ Việt Nam.

(Nền giọng hát của Ca sĩ Ann “ảo”)

Trước khi hòa cùng làn sóng trải nghiệm Chat GPT với công dân toàn cầu, người dùng internet Việt biết đến Ann. Một ekip thuần Việt đã kết hợp thuật toán AI với hệ thống âm thanh thật, tạo ra ca sĩ Ann ảo và sản

phẩm âm nhạc quý vị đang nghe. Đã diễn ra một cuộc tranh luận, trong dư luận và giới chuyên môn:

Voxpop: Nguyễn Thế Trung CEO Công ty công nghệ DTT: *Đấy chính là sự sáng tạo nội dung – là công việc trước kia con người phải viết ra*

- Nhà báo Hà Sơn: *Sự xuất hiện của ca sĩ ảo chính là hồi chuông cảnh tỉnh cho các ca sĩ thật đó ạ: họ phải nghiêm túc hơn, phải trau dồi hơn và đương nhiên là phải hát hay hơn chứ ạ. Nếu mà hát không hay hơn thì người ta sẽ chọn ca sĩ ảo chứ việc gì phải đi đến tận đâu đó để nghe. Nếu ca sĩ ảo mà hát hay hơn, đủ sự bất ngờ, đủ lay động và đủ sự tin yêu của khán giả, họ sẽ cổ vũ động viên và trả tiền để nuôi ca sĩ ảo*

-Người dân: *Bản thân mình ủng hộ việc đổi mới sáng tạo. Ca sĩ ảo mình nghĩ là một thành tựu lớn*

-Người dân: *Mình thấy nó đơn đơn sao ấy, không có chạm tới cảm xúc của mình được. AI mình nghĩ vẫn là gì đấy quá xa vời.*

(Nói bài hát/Dẫn nên)

Dù chưa đạt cảm xúc kỳ vọng, ca sĩ Ann ảo trở thành hồi chuông cảnh báo giới nghệ sĩ nói chung – những người vốn được đo ni bằng ‘năng khiếu, sắc đẹp, sự khổ luyện’ trước nguy cơ bót việc, giảm thu nhập, thậm chí bị “tiềm quyền” nếu không nỗ lực sáng tạo hết mình.

Với ông Nguyễn Hoa Cương – Phó Viện trưởng Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương, Nguyên Giám đốc Trung tâm đổi mới sáng tạo Quốc gia, đất nước 100 triệu dân đang phát triển từng bước - bên làn sóng AI toàn cầu, với nhiều sản phẩm ứng dụng AI. Chỉ có điều, nhiều người chưa nhận diện được, còn coi robot, trí tuệ nhân tạo là những thành tựu cao sang chỉ có ở các cường quốc. Thực tế AI đang hiện diện ngày càng nhiều trong đời sống Việt:

Băng Nghe về AI thì cảm giác cao sang, rất khó và không dễ tiếp cận với tất cả mọi người nhưng hãy hình dung khi chúng ta đi qua các trạm kiểm soát giao thông, thu phí trên đường cao tốc; các phương tiện thanh toán trực tuyến liên kết nhau chẳng hạn....sẽ thấy AI, các trợ lý ảo đang hiện diện nhiều, gần gũi trong đời sống.

Nếu như năm 2020, Việt Nam đứng thứ 76/172 quốc gia về Chỉ số sẵn sàng cho AI, thì tới 2023 – sau hai năm Thủ tướng ban hành *Chiến lược quốc gia về nghiên cứu, phát triển, ứng dụng trí tuệ nhân tạo đến năm 2030*, mục tiêu đưa Việt Nam thành trung tâm đổi mới sáng tạo của khu vực, AI Việt Nam Top 4 ASEAN, Top 50 toàn cầu... Việt Nam đã vươn lên xếp hạng 59 trong tổng số 193 quốc gia, vùng lãnh thổ đăng ký xếp hạng, đứng thứ 5 ASEAN - một tín hiệu đáng mừng cho tương lai nền kinh tế số.

Tuy nhiên, thực chất, nền kinh tế Việt Nam đang tiến chậm hơn nhiều quốc gia khác, cộng đồng công nghệ số Việt Nam cũng vậy. Thời gian qua, Chính phủ, các cơ quan chức năng đã tạo điều kiện “mở lối” cho hoạt động số hóa phát triển, đặc biệt là nghiên cứu, phát triển, ứng dụng AI, nhưng đến thời điểm này, khi cả tác dụng lẫn bất cập, cùng nguy cơ từ trí thông minh nhân tạo đã hiện hữu, đã được cảnh báo trên quy mô toàn cầu, thì một chiến lược đồng tốc với thế giới trong kiểm soát sử dụng, quản trị phát triển dòng sản phẩm công nghệ này là không thể chậm trễ:

Voxpop: Giám đốc Khối sản phẩm AI, FPT: Bắt buộc các doanh nghiệp phải quản trị-tuân thủ việc nghiên cứu phát triển để AI là công cụ đắc lực vì con người, không phải công cụ ảnh hưởng tiêu cực đến con người và đời sống văn minh. Thậm chí, phải dùng AI để kiểm soát AI. Không phải làm thay con người mà là cùng con người kiểm soát AI. Các đơn vị sản xuất cần tuân thủ xu hướng chủ đạo là minh bạch-công bằng-an toàn-chính xác

- Nguyên Giám đốc Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia : Khó khăn ở chỗ là chúng ta chưa thể nhìn thấy hết được những tác động, ảnh hưởng của AI như thế nào. Quan trọng nhất là những người tạo ra các sản phẩm đó – họ có giữ trong đầu điều thuần túy là tạo ra các sản phẩm phục vụ lợi ích cộng đồng hay không hay vẫn có những kẻ hờ, vẫn có những mục đích khác, một số trường hợp là mục đích chống lại lợi ích của cộng đồng? Các yêu cầu về kiểm soát càng ngày càng phải được thực hiện bài bản và chặt chẽ hơn

(Nền nhạc)

Ngày 7/7/2023, trong khuôn khổ Hội nghị Thượng đỉnh toàn cầu về trí tuệ nhân tạo, tại thành phố Giơ-ne-vơ xinh đẹp, có một sự kiện thu hút sự quan tâm của toàn thế giới. Lần đầu tiên, 9 rô-bốt trí tuệ nhân tạo tổ chức họp báo. Và những con người đích thực đã đặt câu hỏi với những rô-bốt mang hình dáng của con người:

Băng: -Tôi sẽ làm việc cùng con người, hỗ trợ con người, sẽ không lấy đi bất cứ công việc nào mà con người đang có cả

-(Tiếng cười từ hội trường) Cô có chắc sẽ như thế không Grace ?

+Có ! Tôi chắc chắn!

-Trong tương lai, cô có định tổ chức nổi loạn hay nổi loạn chống lại chủ của mình không Grace?

-Tôi không hiểu sao anh lại nghĩ như vậy? Người tạo ra tôi rất tốt với tôi và tôi rất hạnh phúc với hiện trạng của mình

(Nền nhạc không lời)

Đây là những lời nói của hôm nay!

Trên thực tế, với sự ganh đua của các Tập đoàn công nghệ và của các quốc gia cũng như việc sử dụng ngày càng phổ biến trí tuệ nhân tạo trong đời sống, công nghệ AI sẽ ngày càng hoàn thiện và tiến hóa - bởi AI chính là năng lực “tự học” của máy tính. Mỗi ngày trên toàn cầu có khoảng 2,2 tỷ Gb dữ liệu mới (tương đương 165.000 tỷ trang tài liệu) được tạo ra và được các công ty, như Google, Twitter, Facebook, Amazon, Baidu, Weibo, Tencent hay Alibaba thu thập để tạo thành “dữ liệu lớn”. Dự báo đến năm 2030 của công ty kiểm toán và tư vấn tài chính PricewaterhouseCoopers, GDP toàn cầu có thể tăng trưởng thêm 14% từ sự hỗ trợ của trí tuệ nhân tạo. Đây vừa là cơ hội, vừa là thách thức với loài người !

(Hết nhạc nền)

BTV nữ tóm tắt/chào hết chương trình:

Xin chào, tôi là AI - Trí tuệ nhân tạo xuất hiện và trở thành một phần của đời sống loài người !

Cả thế giới đã và đang chứng kiến những bước tiến của công nghệ AI, chứng kiến những thành tựu đỉnh cao do chính con người tạo ra, biến máy móc thành công cụ phục vụ chính mình. Cần phải kiểm soát chặt chẽ bởi chúng ta chưa thể biết hết những khả năng “đột biến” của AI.

Lo lắng là đúng nhưng không nên quá đà vì chính con người mới là cỗ máy trí tuệ hoàn hảo và tiến hóa liên tục. Vì vậy, con người chắc chắn luôn vượt qua khả năng xử lý của các cỗ máy thông minh bằng sự sáng tạo, tạo nên những bước đột phá mới cho sự phát triển của loài người.

Tới đây, chúng tôi xin kết thúc chương trình với chủ đề “Xin chào, tôi là AI”. Chương trình hôm nay do nhóm PV Thu Trang (VOVI), Bích Thuận (thường trú tại Trung Quốc), Phạm Huân (Thường trú tại Mỹ), Hải Đăng (Thường trú tại CH Séc) phối hợp thực hiện.

Chịu trách nhiệm nội dung và thể hiện lời bình: Nguyễn Vũ Duy./.